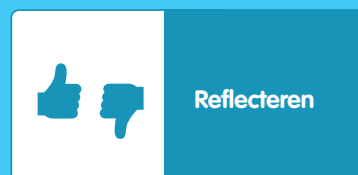

Lespakket Hbo studievaardigheden

Onderdeel van de Lobbox mbo → hbo

Docentenhandleiding

Hbo studievaardigheden

De opdrachtkaarten hbo studievaardigheden zijn opgenomen in de Lobbox mbo → hbo

Kijk op bekijkjetoekomstnu.nl

Inhoudsopgave	Hbo studievaardigheden	3
	Struikelblok voor studiesucces	3
	Totstandkoming opdrachtkaarten	3
	Doel	3
	Voor wie?	4
	Opbouw	4
	Vorbereiding	4
	Belangrijk	4
	Opdrachtkaarten	5
	Plannen en zelfstandig werken	5
	Informatie zoeken en verwerken	5
	Teksten lezen en leren	6
	Samenwerken	6
	Analyseren	7
	ICT gebruiken	8
	Onderzoeken	8
	Verslagen maken	9
	Presenteren	9
	Reflecteren	10
	Bronnenlijst	11

Hbo studievaardigheden

Struikelblok voor studiesucces

Mbo-studenten die naar het hbo gaan, krijgen te maken met een andere manier van studeren. Ze moeten zelfstandiger kunnen werken en plannen, onderzoek doen, veel lezen, informatie opzoeken en kritisch kunnen beoordelen, verslagen schrijven en projecten presenteren. Als ze al deze studievaardigheden in voldoende mate beheersen, verloopt de aansluiting op het hbo vaak beter.

Docenten in het hbo verwachten dat studenten studievaardig zijn en dat ze niet hoeven uit te leggen hoe je het beste voor een toets kunt leren of een verslag moet schrijven. Maar in de praktijk en uit diverse onderzoeken blijkt dat veel eerstejaarsstudenten deze vaardigheden onvoldoende beheersen. Vaak is het een belangrijke reden om halverwege of aan het eind van het eerste studiejaar af te haken.

Spirit4you wil dit voorkomen en richt zich op verbetering van een succesvolle overstap van het mbo naar het hbo. Ze ondersteunt mbo-scholen en -studenten hierbij met onder meer deze serie opdrachtkaarten.

Totstandkoming opdrachtkaarten

Het hbo signaleert al enige tijd dat eerstejaars studenten over onvoldoende studievaardigheden beschikken en besteedt hier steeds meer aandacht aan. Ook mbo-scholen merken dat hun studenten problemen tegenkomen bij de overstap naar het hbo en onderzoeken hoe ze hen hierop beter kunnen voorbereiden.

Op basis van het document [Generieke studievaardigheden set voor doorstroom mbo-hbo](#), input van hbo- en mbo-docenten en uitgebreide deskresearch is een serie opdrachtkaarten over deze studievaardigheden ontwikkeld. Zie voor geraadpleegde websites en documenten de bronnenlijst achterin deze handleiding.

Doel

Het doel van de opdrachtkaarten is niet om de studievaardigheden van studenten bij te spijkeren zodat ze een succesvolle overstap naar het hbo kunnen maken. Daarvoor zijn meer en andere inspanningen nodig. Wat beogen we dan wel?

- Aan de hand van de opdrachtkaarten krijgen mbo-studenten inzicht in hun studievaardigheden. Ze ontdekken welke studievaardigheden al aanwezig zijn en welke ze nog (verder) kunnen ontwikkelen.
- Voor mbo-docenten geldt min of meer hetzelfde. U krijgt inzicht in de vereiste studievaardigheden in het hbo en kunt aan de hand van de gemaakte opdrachten zien in hoeverre uw studenten deze vaardigheden beheersen.

Voor wie?

De opdrachtkaarten zijn ontwikkeld voor mbo-studenten die willen doorstromen naar het hbo. Wanneer ze in het tweede of derde jaar met de opdrachtkaarten beginnen, is er nog voldoende tijd om de vaardigheden die onvoldoende aanwezig zijn te kunnen oefenen en op een goed niveau te brengen.

Opbouw

Elke opdrachtkaart bestaat uit een aantal onderdelen. Door bovenaan de opdrachtkaart op de cijfers te klikken, komt u direct bij het betreffende onderdeel. Onderdeel 1 van elke opdrachtkaart bevat uitleg over de betreffende studievoardigheid. De daarop volgende onderdelen bevatten opdrachten aan de hand waarvan de studenten meer inzicht in deze vaardigheid krijgen. De opdrachtkaarten kunnen in een willekeurige volgorde worden gemaakt.

Vorbereiding

Zorg dat u goed voorbereid bent wanneer uw studenten met de opdrachtkaarten aan de slag gaan:

- Zijn er voldoende computers in het leslokaal? Gebruik eventueel een digibord of beamer om de opdrachtkaarten klassikaal te bespreken.
- Neem zelf de opdrachtkaarten van tevoren door en bekijk de filmpjes en documenten die hieraan gekoppeld zijn.
- Bepaal hoe de opdrachten het beste gemaakt kunnen worden: individueel, twee-aan-twee, in kleine groepen of klassikaal.

Belangrijk!

- De opdrachten kunnen zowel individueel als twee-aan-twee, in kleine groepen of klassikaal worden gemaakt.
- De opdrachtkaarten kunnen in een willekeurige volgorde worden gemaakt.
- Elke opdrachtkaart neemt minimaal 1 lesuur in beslag.
- De opdrachten kunnen eventueel ook thuis worden gemaakt.
- Er zijn aanvullende opdrachten aan elke opdrachtkaart toegevoegd en achterin deze docentenhandleiding is een bronnenlijst opgenomen met meer informatie over hbo-studievoordigheden.
- De opdrachtkaarten kunnen ingevuld en gedownload worden. Studenten kunnen de antwoorden eventueel naar hun docent mailen.
- De opdrachtkaarten Hbo studievoordigheden zijn opgenomen in de Lobbox MBO → HBO op bekijkjetoekomstnu.nl.

Plannen en zelfstandig werken

Werkwijze

- 1 Bespreek onderdeel 1 van de opdrachtkaart met de studenten en laat ze hierop reageren.
- 2 Organiseer een korte brainstorm over deze studievaardigheid. Waarom is plannen moeilijk en wat verstaan zij onder zelfstandig werken?
- 3 Neem de STARR-methode door aan de hand van een voorbeeld als de studenten hiermee nog niet eerder gewerkt hebben.
- 4 Spreek af wanneer de opdrachtkaart af moet zijn.
- 5 Ga tijdens de nabespreking in op opdrachten die lastig of moeilijk waren.

Aanvullende opdrachten

Bent u op zoek naar aanvullende opdrachten over plannen en zelfstandig werken? Kijk dan voor inspiratie op:

- [Training studiegedrag en studievaardigheden voor het hbo](#)
- [Blog over effectief studeren voor scholieren en studenten](#)

Informatie zoeken en verwerken

Werkwijze

- 1 Bespreek onderdeel 1 van de opdrachtkaart met de studenten en laat ze hierop reageren.
- 2 Houd een kleine enquête in de groep over deze 3 vragen:
 - Ik gebruik meestal meer dan één woord in een zoekopdracht.
 - Ik gebruik vaak leestekens in een zoekopdracht zoals *_* of -
 - Als ik informatie op internet heb gevonden, check ik altijd de afzender. (Zie artikel over informatievaardigheden bij leerlingen op [Histoforum](#))
- 3 Spreek af wanneer de opdrachten klaar moeten zijn.
- 4 Ga tijdens de nabespreking in op opdrachten die lastig of moeilijk waren.

Aanvullende opdrachten

Bent u op zoek naar aanvullende opdrachten over informatie zoeken en verwerken? Kijk dan voor inspiratie op:

- [Bibliotheek De Haagse Hogeschool](#) met veel informatie en databanken
- [Google Scholar](#) (zoekmachine die de volledige tekst van wetenschappelijke artikelen doorzoekbaar maakt)
- [Workshop bronnenonderzoek havo](#)

Teksten lezen en leren

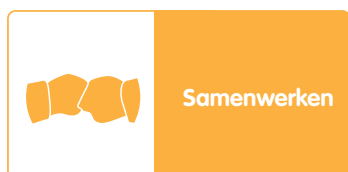
Werkwijze

- 1 Bespreek onderdeel 1 van de opdrachtkaart met de studenten en laat ze hierop reageren.
- 2 Organiseer een korte brainstorm over teksten lezen en leren. Bespreek ook of ze taalvaardig genoeg zijn en waarom lezen leuk of saai is.
- 3 Spreek af wanneer de opdrachten klaar moeten zijn.
- 4 Ga tijdens de nabespreking in op opdrachten die lastig of moeilijk waren.

Aanvullende opdrachten

Bent u op zoek naar aanvullende opdrachten over teksten lezen en leren? Kijk dan voor inspiratie op:

- [Hoe kun je sneller leren lezen?](#)

Samenwerken

Werkwijze

- 1 Bespreek onderdeel 1 van de opdrachtkaart met de studenten en laat ze hierop reageren.
- 2 Organiseer een korte brainstorm over samenwerken. Bespreek wat de voorwaarden voor een goede samenwerking zijn.
- 3 Neem de STARR-methode door aan de hand van een voorbeeld als de studenten hiermee nog niet eerder gewerkt hebben.

- 4 Spreek af wanneer de opdrachten klaar moeten zijn.
- 5 Ga tijdens de nabespreking in op opdrachten die lastig of moeilijk waren.

Feedback tips

Feedback geven is onmisbaar als je met anderen samenwerkt. Soms moet je kunnen zeggen dat het werk van de ander goed of niet goed is. Je helpt elkaar door commentaar te geven. Wie feedback geeft, kan ook feedback terug verwachten. Dat is niet altijd makkelijk, maar je leert er wel van.

Een belangrijke feedback-regel is: laat OMA thuis. Probeer je Oordelen, Meningen en Adviezen voor je te houden en luister of kijk naar iemand met een open houding.

- Noem altijd eerst een positief punt.
- Daarna geef je een verbeterpunt.
- Vertel wat je bij iemand gezien of gehoord hebt: Ik zag dat je... Ik hoorde dat je...
- Spreek voor jezelf en gebruik altijd de ik-vorm: ik vind, ik merk, ik voel.
- Vraag of de ander begrijpt wat je bedoelt.

Analyseren

Werkwijze

- 1 Bespreek onderdeel 1 van de opdrachtkaart met de studenten en laat ze hierop reageren.
 - 2 Organiseer een korte brainstorm over analyseren. Wat hebben ze nodig om te kunnen analyseren? (verbanden leggen, informatiebronnen gebruiken, hoofd- en bijzaken onderscheiden, helikopterview hebben)
 - 3 Neem de STARR-methode door aan de hand van een voorbeeld als de studenten hiermee nog niet eerder gewerkt hebben.
 - 4 Spreek af wanneer de opdrachten klaar moeten zijn.
 - 5 Ga tijdens de nabespreking in op opdrachten die lastig of moeilijk waren.
-

Aanvullende opdrachten

Bent u op zoek naar aanvullende opdrachten over teksten analyseren? Kijk dan voor onderwerpen en artikelen op:

- [Nemo Kennislink](#)
- [HBO kennisbank](#)

ICT gebruiken

Werkwijze

- 1 Bespreek onderdeel 1 van de opdrachtkaart met de studenten en laat ze hierop reageren.
- 2 Organiseer een korte brainstorm over hun digitale vaardigheden. Wanneer ben je digitaal geletterd?
- 3 Spreek af wanneer de opdrachten klaar moeten zijn.
- 4 Ga tijdens de nabespreking in op opdrachten die lastig of moeilijk waren.

Aanvullende opdrachten

Bent u op zoek naar aanvullende opdrachten over ICT gebruiken? Kijk dan voor onderwerpen en artikelen op:

- [Mediawijsheid.nl](#)
- [Monitor Jeugd en Media 2017](#)

Onderzoeken

Werkwijze

- 1 Bespreek onderdeel 1 van de opdrachtkaart met de studenten en laat ze hierop reageren.
- 2 Organiseer een korte brainstorm over onderzoeken en maak een mindmap.
- 3 Neem de STARR-methode door aan de hand van een voorbeeld als de studenten hiermee nog niet eerder gewerkt hebben.
- 4 Spreek af wanneer de opdrachten klaar moeten zijn.

5 Ga tijdens de nabespreking in op opdrachten die lastig of moeilijk waren.

Aanvullende opdrachten

Bent u op zoek naar aanvullende opdrachten over onderzoeken? Kijk dan voor inspiratie op:

- [SLO-website over onderzoekvaardigheden](#)

Verslagen maken

Werkwijze

- 1 Bespreek onderdeel 1 van de opdrachtkaart met de studenten en laat ze hierop reageren.
- 2 Laat op het digibord of de beamer voorbeelden zien van verslagen die goed zijn. Wanneer is het een goed verslag? Wat is de structuur in dit verslag? Bespreek deze vragen en laat tot slot het [format](#) van een goed verslag zien.
- 3 Spreek af wanneer de opdrachten klaar moeten zijn.
- 4 Ga tijdens de nabespreking in op opdrachten die lastig of moeilijk waren.

Aanvullende opdrachten

Bent u op zoek naar aanvullende opdrachten over verslagen maken? Kijk dan voor inspiratie op:

- [Hoe maak je een goede bronvermelding?](#)
- [De APA-richtlijnen uitgelegd](#)

Presenteren

Werkwijze

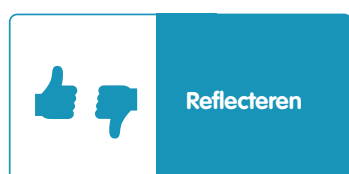
- 1 Bespreek onderdeel 1 van de opdrachtkaart met de studenten en laat ze hierop reageren.
- 2 Laat korte stukjes van [TED talks](#) zien. Wat vinden ze van de manier waarop mensen op het podium staan en hun verhaal vertellen? Laat ze kenmerken van een goede presentatie opschrijven.

- 3 Neem de STARR-methode door aan de hand van een voorbeeld als de studenten hiermee nog niet eerder gewerkt hebben.
- 4 Spreek af wanneer de opdrachten klaar moeten zijn.
- 5 Ga tijdens de nabespreking in op opdrachten die lastig of moeilijk waren.

Aanvullende opdrachten

Bent u op zoek naar aanvullende opdrachten over presenteren? Kijk dan voor inspiratie op:

- [Hoe presenteer ik mijn onderzoek?](#)

Reflecteren

Werkwijze

- 1 Bespreek onderdeel 1 van de opdrachtkaart met de studenten en laat ze hierop reageren.
- 2 Organiseer een brainstorm over reflecteren. Wat is reflecteren? Wanneer kun je het gebruiken? Waarom is reflecteren belangrijk op het hbo?
- 3 Spreek af wanneer de opdrachten klaar moeten zijn.
- 4 Ga tijdens de nabespreking in op opdrachten die lastig of moeilijk waren.

Aanvullende opdrachten

Bent u op zoek naar aanvullende opdrachten over reflecteren? Kijk dan voor inspiratie op:

- [Reflectiemodel van Korthagen](#)
- [Reflectieverslagen schrijven in emoji-taal](#)

Bronnenlijst

De Haagse Hogeschool > [Bibliotheek met info en databanken](#)

Investereninleren.nl > [Effectief studeren voor scholieren en studenten](#)

Auteursrechten.nl > [De APA-richtinglijnen uitgelegd](#)

Google Scholar (zoekmachine die de volledige tekst van wetenschappelijke artikelen doorzoekbaar maakt) > [Google Scholar](#)

Dekennsivannu.nl > [Hoe kun je sneller leren lezen?](#)

Wikiwijs.nl > [Hoe maak je een goede bronvermelding?](#)

HBO kennisbank > [Publicaties van 27 hogescholen](#)

Aansluiting-voho010.nl > [Hbo-vaardigheden en aansluiting vo-ho in de Rotterdamse regio](#)

Mediawijsheid.nl > [Mediawijsheid.nl over informatievaardigheden](#)

SLO website > [Onderzoek in zes stappen](#)

Universiteit Leiden > [Studietips van de Universiteit Leiden](#)

Wikiwijs.nl > [Training studiegedrag en studievaardigheden voor het hbo](#)

Bibliotheek Venlo > [Workshop bronnenonderzoek](#)

Educatie21.nl > [21e eeuwse vaardigheden in combinatie met vakspecifieke kennis en vaardigheden](#)

Histoforum.net > [Zijn leerlingen informatievaardig?](#)